

համառօտ պատմութիւնը հետեւեալն է: Ընկերակարականներուն Գերմանիոյ մէջ գործնաւորը՝ «ազգային ազատամիտ», քստած կուսակցութիւնը կառավարութեան վրայ ազդելով յերեւան հանել տուաւ յիշեալ օրինագիծը, որուն ընդունելութեամբը պաշտպանութիւն պիտի գտնէին՝ «կրօնը, քաղաքականութիւնն ու քարեկարգութիւնը», ինչպէս կ'ապահովեցնէր կառավարութիւնը: Այս օրինագիծը յանձնուեցաւ մասնաժողովի մի, որ հարկ համարեցաւ վրան քարեփոխութիւններնել, որովհետեւ — շատ առաձգական էին անոր յորոշումները, եւ գործնականի մէջ շատ դուրաւ կրնային քաղաքացիները պետական փաստաքանին քմարածողքին մատնել: Զարմանալի էր ի մասնաւորի 111 ա) յօդուածը, որուն համեմատ քնաւ չէր պահանջուեր, որ յանցանք կամ ոճիր դուրստող կամ իբրեւ ներեալ ներկայացնող անձի դատապարտուելէն յառաջ այսպիսի գործի դիտաւորութիւն կամ գիտութիւն ունեցած ըլլալ փաստով ցուցուի: Այս յօդուածով էական արժէք կուտար կառավարութիւնը բոլոր օրինաձգին, եւ չէր կրնար հակառակ որոշումներուն հետ հարաւորել: Խորհրդութեան նման օրէնքով յօդուած էր որոշուր մ'ալ, որուն համեմատ խեղճուկ բանւոր մի գ. օ. կրօնն անարգելուն կամ գնատուած հայհոյելուն համար բանտի պիտի դատապարտուէր, մինչդեռ գ. օ. Աստուած ու կրօնը նախապաշարմունք ըլլալ սորվեցողները, եւ հետեւաբար երկուքն ալ անարգել տուողներն օրինաց առջեւ արդար պիտի մային: Ի մասնաւորի Կենդրոնը կը պահանջէր, որ օրէնքի խտութեանը հաւասարապէս ամէն դատաւարակ անձինք ենթակայ ըլլան. եւն: Վերջապէս քարեփոխեալ օրինագիծը պետ. խորհրդարանի առջեւ հանուեցաւ եւ մեծամասնութեան հաւանութիւնը չգտնելով՝ մերժուեցաւ, որուն վրայ՝ զարմանալի կերպով՝ բոլոր կուսակցութիւնները զո՛ր մասցին:

Գաղղիոյ, Գերմանիոյ եւ Ռուսաստանի ծէն-ճարտնական դաշնադրութեան առթիւ ըրած միջամտութիւնն առ այժմ՝ երեք պատմութիւններն ալ գոհացնող արդիւնքի յանգեցաւ: Ճարտն պատերազմով առած բազմաթիւ երկիրները, Բորդ-Ար-

թուր նաւահանգիստն ու Լիսու-Դունկ թերակղզին իրեն պիտի սնակականէր, որուն դէմ՝ դարձան յիշեալ երեք պետութիւնները: Ճարտնական կառավարութիւնը ասոնցմէ ընդունած ազդարարութեանց դիմաց ի սկզբան անդ խուսափուկ պատասխան մը տուաւ, բայց վերջ ի վերջոյ երեք պետութիւններն ալ հաւանեցան վերոյիշեալ երկիրները ճարտնի առժամանակեայ կառավարութեան թողուլ, որով յուզուած խնդիրն ալ քիչ ատենն առ կախ կը մնայ:

Յոնկզոնկէն կը հեռագրուի թէ Փորմոգա կղզին ինք զինք իբրեւ հասարակապետութիւն հրատարակած եւ թէ Դանկ-Չինկ-Սինկ ծննական կառավարչապետը այս նոր հասարակապետութեան զահրեքը ընտրուած ըլլայ: Այս լուրը, որ հասարակապետութեան դրօշին նկատմամբ ալ քանի մը մանրամասնութիւններ կը հաղորդէ, Բոքէնակ հասած դետաւնագրով մ'ալ կը հաստատուի:

Ուրիշ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ռուսեր Մանճուրիոյ Գիրին ճարտնական գաւառին մէջ յարձակում մ'ըրած ըլլան: Կ'ըսուի թէ այս լուրը գրգռողական քնաւորութենէ զատ ուրիշ յատկութիւն մի չունի:

## ԲՈՎԱՆԳԱՊՈԹԻՒՆ

### ՌԻՍԻՄԵՆԵՆ

ԲԺՇԿԱՅԱՆ — 23. ԺԲ. Բժշկարան ասորայ Սեւաստացոյ եւ այլ նորագոյն բժշկ. գործիւնք. 162:  
ԿԵՆՍԱԳՐԱՅԱՆ — ԺՆԵՐԱՅ Զովսէփ Բժիշկ Մարկոսեան Մարտիկ Եովսէփեանց (պատկերով) 167:  
ՆԿԱՎԱԳՐԱՅԱՆ — Դրամսիրուանիոյ Հայոց մայրաքաղաքը 177:  
ԲՆԱՊԱՏՄԱՆԱՆ — Օձի թիւը 180:  
ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ — Գոնտական գաւառաբարձուներէն Նշխարը 183:  
ԱՐՈՒՅՏՅՈՒՄԱՆԱՆ — Ժափոնական մետաղաբոծութիւն 186:  
ՈՒՂԵԲԱՐԱՅԱՆ — Սեւ ծովու ոռոսական իգեբըրը 188:

### ՍԵՆԻՍԵՆ

ՄԱՆՐԱՆՈՒԹԻՒՆ — Նշխարեցի ամէնէն փոքրիկ հասարակապետութիւնը:  
ԲԵՂԱԳԱՅԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ 193:

ՀՐԱՏԱՐԱՅԻՑ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԽՄԲԱՅԻՐ

## Գ. ՌԱՓԱԵՆԻ Գ. ՊԱՐՈՆՅ

ՊԵՆԵՆՆ. ՄԻԻԲԱՐԵՆՆ. ՏԳԱՐԱՆ